

Handelingsgerichte Diagnostiek in de basisschool

Met de meeste kinderen in de kleuterleeftijd gaat het goed. Sommige kleuters vallen op in de klas door onbegrepen gedrag. De leraar maakt zich zorgen en in gesprek met de ouders blijkt vaak dat zij deze zorg delen. Bij deze kinderen is het beeld dat ouders en leraren zien vaak erg onduidelijk en diffuus. Het traject Handelingsgerichte Diagnostiek helpt om helder te krijgen wat de onderwijsbehoeften van een jong kind zijn om zich optimaal te ontwikkelen binnen het onderwijs en op welke manier de school hier het beste op kan aansluiten. In dit artikel lees je meer over dit traject.

Handelingsgerichte Diagnostiek (HDG) is een methode voor scholen die handelingsgericht willen werken met jonge kinderen die belemmeringen ervaren in de (schoolse) ontwikkeling. Zo krijgt een school – en de ouders – helder in beeld wat een kind nodig heeft en hoe de school daar het beste op kan aansluiten. Ook helpt het om de sterke kanten van het kind te herkennen. Bij een HGD-traject werken de intern begeleider en de leraar van de school, de ouders van het kind en een [extern begeleider](#) met elkaar samen. De intern begeleider voert de regie gedurende het traject.

Voor deze jonge kinderen is HGD nuttig

Dit traject is speciaal bedoeld om jonge kinderen in risicosituaties te observeren en intensief te volgen. De nadruk ligt op preventie en vroegtijdige interventie. Hieronder vallen:

- Kinderen tussen de 4 en 7 jaar met behoefte aan specifieke ondersteuning bij begeleiding en instructie.
- Kinderen die onvoldoende lijken te profiteren van een onderwijsleeromgeving en daardoor kwetsbaar zijn binnen de basisschool.
- Kinderen bij wie onduidelijk is of de voortgang van hun ontwikkeling wordt belemmerd door factoren in de omgeving (gezin/school), in het kind zelf (ontwikkelingsproblemen) of een combinatie van beide.

De vier fases van het HDG-traject

Het HDG-traject duurt maximaal vier maanden. Gedurende deze periode worden vier fases doorlopen: signalering, intake, onderzoek en advies. Uiteraard is het essentieel dat de ouders betrokken zijn bij het HDG-traject. Dit bereiken we door na iedere fase een gesprek met de ouders te voeren. Het doel van deze gesprekken is een terugkoppeling op de fase en het uitwisselen van informatie.

Tijdens de onderzoeksfase worden vijf regiegebieden bekeken, namelijk:

1. Het creëren van een goed pedagogisch klimaat (relaties);
2. Kinderen stimuleren tot communicatie;
3. Kinderen stimuleren tot zelfregulering;
4. Kinderen stimuleren tot samenwerkend leren;
5. Kinderen stimuleren tot (lerend) reflecteren.

Alle vijf deze gebieden kennen specifieke vaardigheden van een leraar. De extern begeleider doorloopt deze met de leraar van het kind.

Verwachtingen aan de leraar van het kind

Een HDG-traject is voor jou de leraar eigenlijk tevens een scholingstraject en dit betekent dat extra inzet nodig zal zijn. Hoeveel dit precies is, is afhankelijk van de complexiteit van de casus van een leerling. Over het algemeen betekent een HDG-traject van een leerling in jouw klas:

- Bereidheid om te reflecteren op de eigen houding en vaardigheden.
- Motivatie om een verdiepingsslag uit te voeren om meer inzicht te krijgen in de onderwijsbehoeften van een kind.
- Het doorlopen van de fases van handelingsgerichte diagnostiek in nauwe samenwerking met de intern begeleider bij jou op school en de extern begeleider.
- Verslaglegging in samenwerking met de intern- en de extern begeleider.

De intern begeleider helpt de leraar en voert de regie

Een intern begeleider heeft naast de verwachtingen zoals voor de leraar beschreven ook nog een belangrijke rol om:

- het totale traject regisseren, onder andere door goede communicatie met de ouders, de leraar en de extern begeleider.
- de leraar van het kind in het traject te begeleiden gedurende alle fasen. Concreet betekent dit ook dat de intern begeleider mee kijkt in de klas en de leraar feedback geeft. Ook helpt de intern begeleider bij het formuleren van de onderzoeksvragen en het uitwerken van het onderzoeksplan.

De extern begeleider begeleidt het proces

De extern begeleider die betrokken is bij een HGD-traject kan een specialist van PPO regio Leiden zijn of een begeleider vanuit de AED. Die persoon helpt de intern begeleider en de leraar van het kind bij het proces. Hij bewaakt dat de juiste stappen in de fases worden ondernomen en ondersteunt bij de uitvoering van de fases. Ook denkt de extern begeleider gericht mee over de invulling en uitvoering van het onderzoeksplan.

HDG-traject onvoldoende toereikend voor de ondersteuningsvraag?

In een ondersteuningsteam, het gesprek met ouders, de school, PPO en de jeugdhulp kan worden vastgesteld dat HDG onvoldoende toereikend is om de ondersteuningsvraag van een kleuter in beeld te brengen. Ook kan het zijn dat het gedrag van de kleuter der mate complex is dat het welbevinden van dit kind of dat van de groep in gevaar komt en observaties in het regulier onderwijs niet meer tot de mogelijkheden behoort. Dan komt de Observatievoorziening Het Palet in beeld. Deze speciale voorziening is ingericht in SBO De Vlieger in Leiden.

Meer weten over Handelingsgerichte Diagnostiek?

Kijk gerust op www.pporegioleiden.nl of neem dan contact op met onze onderwijsspecialist Joan Dool, 06-27174664, joandool@pporegioleiden.nl